

Tudi o Slovencih v Parizu

Mala dvorana Centra Pompidou v Parizu je bil v četrtek, 23. in petek, 24. t.m., kraj, ki je sicer bolj maloštevilnim poslušalcem približala italijansko in slovensko književnost v Trstu.

Pobudniki velikega niza srečanj, posvečenih Trstu, so namreč prejšnji teden organizirali okroglo mizo pod naslovom »Trst, mesto književnosti«. To je torej bila edinstvena priložnost, da je Pariz spoznal tudi književnost, ki je nastajala in še nastaja v Trstu. Po prvotnih načrtih, naj bi na tej okrogli mizi bilo prisotno precejšnje število italijanskih književnikov in trije predstavniki slovenskega literarnega ustvarjanja v mestu. Ti-le naši predstavniki naj bi bili Aleš Lokar, Josip Tavčar in Ciril Zlobec, pridružil pa se jim je še pisatelj Boris Pahor. Vsi štirje predstavniki slovenske ustvarjalnosti so prikazali ne samo slovensko kulturno delovanje in ustvarjanje v Trstu, ampak tudi zgodovinsko in družbeno stvarnost mesta ob Jadranu. O slovenskem deležu v kulturnem ustvarjanju v Trstu pa je prispeval tehtno pričevanje tržaški pisatelj istrskega rodu Fulvio Tomizza, ki je v svojem posegu predstavil na zelo pošten in korekten način našo zgodovinsko stvarnost. Avtor »Novoporočencev z Ulice Rossetti« je namreč spregovoril o Slovencih in naši zgodovinski usodi na način, ki mu nedvomno dela čast in bi v tem moral biti za zgled tudi ostalim someščanom italijanskega rodu, oziroma vsaj tistim, ki še vedno gledajo na nas z viška.

Zanimiv je bil tudi poseg pisatelja Borisa Pahorja. Za to priložnost je namreč Pahor napisal v francoščini novelo o tem, kako italijanski človek gleda na slovenskega. Na potovanju z vlakom italijanski potnik prisluhne slovenskemu pogovoru in prizadet zapusti kupe. V ta sicer preprosti okvir pa je Pahor strnil vso zgodovinsko in kulturno dramo usode tržaškega mesta.

Vendar okrogla miza »Trst, mesto književnosti« ni zadnja možnost, ki smo jo imeli Slovenci, da se govori o naši prisotnosti v mestu. Ta teden, v sredo, 29. in v četrtek, 30. bo spet govor o našem kulturnem prispevku. Francozi bodo tako lahko kaj več slišali o Mariju Kogoju, o arhitektu Maksu Fabianiju in slikarju Avgustu Černigoju ter o slovenski kulturi nasploh.

Ob tej priložnosti so organizatorji tudi pripravili dve izložbi slovenskih publikacij in knjig, izbor katerih pa ni bil najboljši, saj so manjkala dela nekaterih znanih in kvalitetnih avtorjev, ki pišejo na Tržaškem.

Kaj vsebuje »paket« za Trst in Gorico

Medsebojno razumevanje in sožitje med različnimi narodnostnimi komponentami je pogoj tudi za gospodarski razvoj. Tako so v italijanskem senatu poudarili predstavniki vseh strank razen misovcev pred odobritvijo tako imenovanega paketa za Trst in Gorico, katerega je poslanska zbornica že potrdila pred enim mesecem. Tako je paket postal državni zakon in bo pričel veljati po objavi v Uradnem listu Italijanske republike.

V zvezi s sožitjem naj spomnimo, da je goriški senator Battello ponovno pozval vlado, naj se že izreče, ali misli staviti svoj zakonski predlog za globalno zaščito slovenske manjšine. Senatorica Gerbčeva pa je izrazila upanje, da je to le prvi, čeprav važen korak v boju proti emarginaciji tržaške in goriške pokrajine. Treba je dalje hoditi po tej poti ter Trstu in Gorici priznati mednarodno vlogo na stičišču zahodne in vzhodne Evrope.

Paketni zakon je vlada predložila parlamentu lansko pomlad ter temelji na sporazumu družbenih sil iz leta 1984. Cilj je zlasti ustaviti deindustrializacijo obeh pokrajin ter povečati zaposlitev s posebnimi ukrepi, kakršne je doslej imela samo južna Italija. Zaradi krize zlasti velikih podjetij z državno soudeležbo IRI od ladjedelnic do Velikih motorjev, Ternija in Tržaškega Lloyda je zdaj v Furlaniji - Julijski krajini — kot so poudarili tudi na dežel-nem kongresu CGIL v Gradežu — okrog 50 tisoč brezposelnih in okrog 10 tisoč delavcev v dopolnilni blagajni.

Furlanija-Julijska krajina je obmejna dežela ter morata zaradi tega italijanska

vlada in Evropska gospodarska skupnost voditi politiko obmejne kooperacije za vso deželo ter — kot rečeno — zlasti za Trst in Gorico.

Za obmejno kooperacijo bi moral italijanski parlament odobriti še poseben zakon, vključno proste carinske cone, a je zadeva vedno bolj daleč na odprtem morju. Medtem evropski parlament v Strasburgu razpravlja o novih predpisih skupnosti za proste carinske cone ter Trst zahteva enake pravice kot stara luka Hamburga.

Paket za Trst in Gorico, ki je te dni postal državni zakon, vsebuje spodbude za industrijsko proizvodnjo, za znanstvene raziskave, za pristanišče in za javne prevoze. Gre za okrog 800 milijard lir ter bodo olajšave trajale do 31. decembra 1995. K temu je treba dodati 300 milijard lir za refinanciranje osimskih sporazumov in 255 milijard za obmejno kooperacijo na podlagi letošnjega finančnega zakona. Končno deželna triletko 1986-1988 vsebuje še kakih 8 tisoč milijard lir. Ogromne vsote, katere bi morale pristojne oblasti in stranke, pa tudi sindikati, znati izkoristiti za gospodarski razvoj in odpravo brezposelnosti.

Za paket bo treba sestaviti prioritete točke in industrijski minister bo moral parlamentu vsaka tri leta poročati o izvajanju zakona.

Paket ima tri dele: finančne spodbude, davčne spodbude in financiranja. Pod prvo točko spadajo olajšave za socialno skrbstvo, in sicer za 4% za sedanje zaposlene in za 15% za novozaposlene.

dalje na 2. strani ■

PREDSEDNIK COSSIGA V JUGOSLAVIJI

Predsednik republike Cossiga je v spremstvu podtajnika v zunanjem ministrstvu Fioreta opravil tridnevni prijateljski obisk v Jugoslaviji, kjer je bil gost predsednika predsedstva SFR Jugoslavije Radovana Vlajkovića. Državni poglavar se je sestal z najvišjim predstavnikom sosedne republike ob Jadranu v Dubrovniku. Obisk sodi v vrsto stikov, ki jih predsednik Cossiga vzpostavlja z najvišjimi voditelji sosednih držav.

Prisotnost poslanca Fioreta v Dubrovniku je nudila priložnost, da sta predstavnik obeh vlad — za beograjsko se je pogovor udeležil podtajnik v zunanjem ministrstvu Budimir Lončar — obravnavala tudi vprašanje narodnih manjšin, slovenske v Italiji in

italijanske v Jugoslaviji. V tej zvezi se je podtajnik Fioret zavzel za poenotenje manjšinske zakonodaje v Jugoslaviji, češ da bi morali za celotno italijansko narodno skupnost v Istri in na Reki veljati enaki predpisi, ne glede na to, če manjšina živi v mejah slovenske ali hrvatske republike.

Kar zadeva stanje slovenske manjšine v Italiji, je poslanec Fioret opozoril, da se je osrednja vlada bila obvezala, da bo pripravila ustrezni zakonski osnutek za njeno zaščito. Ugotovil je dalje, da parlament razpravlja o zaščitnih zakonskih predlogih.

Vse to sicer drži, a je prav tako res, da se naši problemi — naša zakonska zaščita

nadaljevanje na 3. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 2. februarja, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Med vzporedniki in poldnevnik«, radijska nadaljevanka (Zora Tavčar); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Prva repriza: »Večni sopotniki«, Giacomo Leopardi: »O drage zvezde Voza«, prevod Alojz Gradnik in Ciril Zlobec; 15.25 Lahka glasba; 16.00 Športne vesti; 18.00 Neposreden prenos Srečanja športov v Ricmanjih; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 3. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: 40 let slovenskih radijskih oddaj v Trstu; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz šolskega sveta; 15.00 Otroški kotiček: »Ali nas poznaš?«; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Komorni orkester RTV Ljubljana, vodi Stojan Kuret (sodeluje violist Franc Avsenek); 18.00 Kmetijski tednik; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 4. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Nediški zvon; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo!; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Med Brdi in Jadranom; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Komorni orkester RTV Ljubljana, vodi Stojan Kuret; 18.00 Josip Tavčar: »Ločitev«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 5. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Gledališki glasovi po stezah spominov; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Moški zbor »Štmaver«, mešani zbor »Hrast« iz Dohberdoba ter mešani zbor »Sedej« iz Števerjana; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Gospodarska problematika; 15.00 »Carobni globus«; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Poezija slovenskega zapada; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 6. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Od Milj do Devina; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert RAI iz Rima; 11.45 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Slovenska popevka; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Ne prezrimo!; 15.00 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Argentinski mešani zbor iz Galveza; 18.00 40 let slovenskih radijskih oddaj v Trstu; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 7. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na goriškem valu; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Mešani študentski zbor iz Kamnika; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo!; 15.00 Iz filmskega sveta; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 8. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica za dobro jutro; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Kulturni dogodki; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Pianistka Silvia Zazaro; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Pogovori o kulturi sožitja; 15.00 Otroški kotiček: »Iz kota v kot«; 16.00 Popotovanje Duška Jelinčiča po Južni Ameriki; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Lansko 14. tekmovanje učencev in študentov glasbe v Ljubljani; 18.00 Dramska vetrovnica: »Večni sopotniki«, France Prešeren: »Krst pri Savici«. Ob slovenskem kulturnem prazniku; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart, Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Evropske sanje Györgyja Konrada

György Konrad je disidentski madžarski intelektuallec. Živi v Zahodni Evropi in je znan kot zagovornik drugačnega, alternativnega modela socializma. Za razliko od sedanjega, tako imenovanega realnega socializma, ki mu je bistven pečat dal Stalin, naj bi alternativni model socializma izhajal iz evropske demokratične tradicije. Konradova razmišljanja imajo daljnosežne implikacije, saj posegajo v samo bistvo sedanje blokvske ureditve Evrope in sveta v celoti.

Ljubljanska »Mladina« je priobčila razmišljanje Györgyja Konrada z naslovom »Moje sanje o Evropi«, iz katerega povzemamo nekatere najbolj zanimive misli. Konrad meni, da se Evropa zmotno nadeja trajnega miru v okviru obstoječe blokvske razdelitve, ki naj bi bila trajno potencialno konfliktna. Evropski notranji konflikti naj bi bili trajno rešeni šele tedaj, ko bo uresničena utopija o enotnosti Evrope.

Po Konradovem mnenju so za sedanjo potencialno konfliktno situacijo v Evropi krive nespobne vlade, tako tiste na Vzhodu kot tiste na Zahodu. Krivda za odsotnost konstruktivnega dialoga naj bi bila obojestranska. Pri tem Konrad naglašja, da je demokratizacija Vzhodne Evrope tisti poglaviti ključ, ki lahko odklene in razkrene železno zaveso. S tem v zvezi meni, da bi morale srednjeevropske dežele, ki ležijo na Vzhodu, doseči nekakšno finlandizacijo, to je samostojnost v odnosu do Sovjetske zveze. Ta naj bi tako sicer imela pravico do prijateljstva z deželami, ki mejijo nanjo, a ne bi imela pravice, da določa njihov družbeni in politični sistem.

S tem v zvezi Konrad naglašja, da bi lahko tudi komunistične stranke Madžarske, Češke, Poljske, Vzhodne Nemčije, Romunije, Bolgarije, Jugoslavije in Albanije sprejele demokratično-

pluralistična načela, kakršna je sprejela italijanska komunistična partija. Zavzema se za obliko večstrankarskega sistema, v katerem bi komunistična partija imela »rezervirano, vendar po razmerju glasov zagotovljeno mesto«, kar bi lahko bilo »dolgo prehodno pogodbno obdobje«.

Zatem Konrad v svojem članku razmišlja, kaj je sploh tako imenovani realni socializem. Ugotavlja, da podržavljenje in permanentno politično gospostvo partije ne more biti socializem. Družba, v kateri ima država oziroma politični razred vso oblast ne glede na soglasje ljudstva, pač ne more biti niti socialistična, niti demokratična. Taka družba je po Konradovem mnenju lahko demokratična samo do tiste točke, ki še ni nevarna za interese politične birokracije. Socializem in demokracija bi tako bila nasprotujoči si načeli. Organska bolnost tako pojmovanega socializma naj bi bila razvidna tudi iz nesorazmernega pomena nacionalne države in njene intervencije v družbo. Nemški nacionalsocializem naj bi bil samo skrajna oblika tako zasnovane družbe. Osnovna značilnost realnega socializma naj bi tako bila premoč države nad družbo.

Kljub temu, da je v Vzhodni Evropi država prerasla funkcionalno, razumno in legitimno področje, ni uspela dokončno izbrisati približno dvesto let stare tradicije demokratične emancipacije. V pomoč emancipatorskim gibanjem naj bi bilo tudi dejstvo, da je svet večji od nacionalne države in tudi večji od samega bloka, kateremu nacionalna država pripada, ugotavlja Konrad.

V zvezi z razmišljanjem o Evropi, oziroma Srednji Evropi Konrad citira ameriškega prijatelja, ki mu je dejal nekako takole: Obstaja predvsem realnost. To pomeni dve civilizaciji. Ena

dalje na 8. strani ■

Kaj vsebuje »paket« za Trst in Gorico

■ nadaljevanje s 1. strani

Davčne spodbude vsebujejo: 50% znižanje davka IRPEG za nove industrijske investicije, znižanje registrskega davka na 1 odstotek za združevanje podjetij, desetletno oprostitev davka ILOR, oprostitev davka INVIM ter znižanje na fiksno mero registrskega in hipotekarnega davka za nepremičninske operacije z Industrijsko cono v Trstu, s Centrom za raziskave pri Banjih ter z industrijskimi konzorciji v Gorici in Tržiču.

Med financiranja spadajo: 100 milijard lir za Krožni sklad, 283 milijard za Sklad za Trst, 95 milijard za Sklad za Gorico, 85 milijard za Center pri Banjih, 4 milijarde za Geofizični observatorij in 25 milijard lir za tržaško univerzo.

Naj zaključimo, da bo v Centru pri Banjih zastopana tudi Kraška gorska skupnost, Gorica pa bo dobila univerzitetno fakulteto za mednarodne in diplomatske vede ter Visoko šolo za nadzornike proračunov javnih ustanov. E. V.

V Ugandi so prevladali uporniki?

V Ugandi je uporniška vojska, kot vse kaže, dosegla odločilno premoč nad oddelki dosedanje vlade generala Tita Okella. Glavno mesto Kampala je v celoti pod nadzorstvom upornikov, in v mestu je tudi že njihov poveljnik, nekdanji obrambni minister Musuveni. Vladne čete so v razsulu in se umikajo v razne smeri, pri tem pa poročajo o številnih nasilnih dejanjih nad prebivalstvom. Nekateri menijo, da se bo skušala preostala vladna vojska preformirati na območju mesta Džindža in od tam poskusiti s protiofenzivo.

Tudi iz drugih krajev Ugande poročajo o prevladi upornikov. Ti so med drugim baje v celoti zasedli tudi letališče v mestu Entebbe. Doslej ni vesti o kakem nasilju

nad tujimi državljani. Britansko zunanje ministrstvo je vsekakor svetovalo Angležem, ki živijo v severnih in vzhodnih predelih Ugande, naj se umaknejo v sosednjo Kenijo. Kenijski predsednik Arap Moi je pred dnevi skušal posredovati med vladnimi in uporniški silami in v načrtu je bil že sestanek med Okellom in Musuvenijem. Načrt pa je propadel. Že prejšnji mesec, ko je bila kriza v Ugandi očitna, so se vladni in uporniški predstavniki dogovorili, da si bodo sporazumno porazdelili oblast in prenehali s konfliktom do bodočih volitev. Ta dogovor pa je ostal na papirju in kmalu zatem je izbruhnila državljanska vojna s pravkar opisanimi rezultati.

Pogovor s Slovencem, ki je delal v Južnem Jemenu

Na vprašanja odgovarja Antek Terčon

Antek Terčon v Adenu

(v ozadju je Crater, osrednji del mesta)

Južni Jemen, država na skrajnem južnem robu Arabskega polotoka, je še vedno v središču pozornosti svetovne javnosti. Ko smo te dni prebivali ali poslušali poročila o dogodkih v tej državi, smo se spomnili, da je nekaj let tega bil več mesecev v Adenu naš prijatelj, znani javni delavec in organizator Antek Terčon iz Sosljana. Zato smo ga naprosili za krajši pogovor, na katerega je ljubeznivo pristal.

Kako to, da si se odpravil prav v Južni Jemen?

Da sem se odpravil v Južni Jemen, je bilo zgolj naključje. Večkrat me je mikalo, da bi šel v kako državo tretjega sveta, na pustolovščino, da bi videl, kako tam ljudje živijo in da bi si nabral zanimivih izkušenj. Prijatelj, ki je vodja nekega velikega italijanskega podjetja, je kot prvi Italijan dobil veliko naročilo, in sicer gradnjo 800 stanovanj prav v Adenu, glavnem mestu Južnega Jemena. Tako me je povabil v Južni Jemen in sem leta 1981 odšel v Aden in tam proti vsakemu pričakovanju ostal skoraj leto dni.

Južni Jemen je ena najrevnejših držav na svetu, je pa pomembna zaradi izrednega strateškega položaja, saj med drugim obvladuje južni vhod v Rdeče morje. Potem ko so iz Adena odšli Angleži in je Južni Jemen postal samostojna država pod sovjetskim vplivom, je Aden postal še važnejši. Sedanji predsednik — ne vem sicer, če je še na oblasti — Ali Mohamed Naser je bil med prvimi, ki se je skušal odpreti tudi proti Zahodu; pravijo celo ob tihi podpori Saudske Arabije. Prav njegova zasluga je bila, da je po letu 1981 v Južnem Jemenu delalo več zahodnih podjetij. Predvsem so to bila italijanska, francoska in danska podjetja. Do leta 1981-82 so delali

izključno Sovjeti, ki pa so gradili le strateške objekte. Od civilnih objektov so zgradili le veliko, novo bolnišnico.

Kako si razlagaš sedanjo državljansko vojno?

Mislim, da je sedanja državljanska vojna v glavnem posledica rasnih nesporazumov oziroma tekmovanja med različnimi plemeni. Ima pa tudi svoje politično obeležje. Za to pa smo zvedeli šele sedaj, Ali Naser se je hotel odpreti Zahodu. Že konec leta 1981 je sklenil prijateljsko pogodbo s Severnim Jemenom, ki je, kot vemo, naklonjen zahodnim silam. Tedaj so tudi sklenili načelen sporazum o združitvi obeh Jemenov. Ta načrt pa se ni povsem posrečil, ker so odkrili zaroto (nekateri pravijo, da je bilo to podtaknjeno), ki naj bi jo organizirali Severni Jemenci. Vsekakor prvi stik, ki sem ga imel s politično stvarnostjo v tej državi, je bilo prav odkritje atentatorjev, ki so jih štiri dni kasneje obglavili. Ne vem, če lahko sploh govorim o procesu, kajti dogodki so se razvijali tako hitro, da je vse spominjalo bolj na revolucijo, kot

na dobo miru, čeprav tedaj v Južnem Jemenu ni bilo revolucije.

V socialistični vodilni stranki je del voditelj, ki je bolj naklonjen vzhodnemu bloku in je proti vsakemu odpiranju na Zahod. Vse kaže, da je bil prav to eden glavnih vzrokov revolucije, ki se zdaj tam odvija.

Od česa pravzaprav živijo tamkajšnji ljudje?

Južni Jemen je, kot sem že povedal, zelo revna država. Ljudje v glavnem živijo od ribolova in nekaj od poljedelstva. Čeprav so pogoji ugodni in morda celo idealni za poljedelstvo, vendar so ljudje premalo izobraženi, da bi to izkoristili. Dejansko ljudje živijo od podpore, ki jo dobivajo od drugih držav. Tujce pa izredno spoštujejo, celo med revolucijo se tujcem ni zgodilo nič žalega.

Kakšne stike imajo s svetom?

Letalske povezave so skoraj izključno preko Sovjetske zveze. Tudi sam sem potoval v Aden s sovjetsko letalsko družbo Aeroflot, in sicer preko Moskve.

—o—

Predsednik Cossiga...

■ nadaljevanje s 1. strani

— v Rimu ne premaknejo z mrtve točke. In tudi iz Dubrovnika nismo odnesli vtisa, da obstaja trdna volja za čimprejšnjo rešitev vprašanja, ki je za slovensko manjšino v Italiji naravnost življenjske važnosti.

Predsednik Cossiga in Vljaković sta obravnavala aktualna mednarodna vprašanja, med njimi zlasti položaj na Bližnjem vzhodu in v Sredozemlju na splošno. Cossiga je poudaril pomembno vlogo, ki jo ima Jugoslavija kot ena vodilnih neuvrčenih držav. Državnika sta govorila tudi o boju proti mednarodnemu terorizmu. O tem kočljivem vprašanju bo tekla beseda med ministroma za notranje zadeve. Italijanski minister Scalfaro bo namreč v kratkem obiskal Beograd.

—o—

Že zdaj je gotovo, da bo po odobritvi finančnega zakona novo zasedanje voditeljev strank vladne večine, na katerem bi morali ugotoviti, ali še obstajajo pogoji za nadaljevanje petstrankarskega zavezništva ali ne. Zanimivo bo videti, katera stranka si bo upala sprožiti krizo vlade pred obdobjem vsedržavnih kongresov glavnih italijanskih političnih sil.

Mladi od Slovenske skupnosti na obisku v Ljubljani

Deželno vodstvo mladinske sekcije Slovenske skupnosti je v soboto, 25. t. m., v Ljubljani vrnilo obisk republiškem vodstvu Zveze socialistične mladine Slovenije. V uvodnem delu srečanja je predsednik Zveze mladine Černe obširno spregovoril o gospodarski in politični problematiki v Jugoslaviji in Sloveniji, o delu mladinske organizacije in njenih načrtih, o bližnjem kongresu v Krškem in sploh o vlogi mladih v sedanjem trenutku.

Za mladinsko sekcijo Slovenske skupnosti je imel uvodno poročilo deželni tajnik Damjan Terpin. Orisal je sedanji položaj narodne skupnosti, smernice in delo slovenske stranke in še posebej njene mladinske sekcije. Sledila je obširna razprava, ki je pokazala na obojestransko odprtost in pripravljenost na sodelovanje na nekaterih področjih skupnega interesa. Ob koncu delovnega dela obiska je sledil podroben ogled Cankarjevega doma.

OB VOLITVAH PREDSEDNIKA VZHODNOKRAŠKE KONZULTE

V zvezi z volitvami predsednika konzulte za Vzhodni Kras dne 24. januarja, na katerih so komunisti izsilili izvolitev svojega predstavnika v škodo predlaganega kandidata Slovenske skupnosti, pokrajinsko tajništvo Ssk izraža začudenje nad takšnim preobratom v zadržanju KPI. Kot je isto tajništvo vedno poudarjalo (med drugim tudi v zadnjem tiskovnem poročilu z dne 23. t.m.), je v konkretnem primeru šlo za tehnično nadomestitev do konca mandatne

Slovenska skupnost o gospodarskem in političnem položaju v Trstu

Pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu je na seji dne 22. januarja pretresal politični in gospodarski položaj na Tržaškem v luči izjav in ocen strankarskih, sindikalnih in drugih predstavnikov družbenega življenja glede resnega stanja tukajšnjega gospodarstva in vprašanja upravljalnosti dveh največjih krajevnih ustanov, se pravi tržaške občine in pokrajine.

Pri tem je ugotovil, da srečanja krajevnih delegacij političnih in sindikalnih predstavnikov z osrednjimi vladnimi predstavniki glede gospodarskih načrtov pri nas žal niso obrodile zaželenih uspehov in obstaja le skromno upanje, da se bodo stvari bistveno premaknile v pozitivno smer na srečanjih, ki so napovedana v prihodnjem mesecu. Problem naftne čistilnice Aquila-Total v Žavljah je le eden najbolj značilnih elementov v procesu gospodarskega propadanja tržaškega gospodarstva, ki nevarno zastruje padanje zaposlitvene ravni. Samoumevno je, da je pri tem prizadeto celotno prebivalstvo, tako slovenske kot italijanske narodnosti, kar daje vprašanju še poseben pečat in obeležje.

Ssk se po svojih predstavnikih zaveza v prvi vrsti za ohranitev tako obratovanja žaveljske čistilnice kot tudi dejavnosti tržaškega Lloydja, hkrati pa opozarja,

da se Trst mora sprijazniti po eni strani s širšimi gospodarskimi tokovi v državi in v svetu ob upoštevanju tehnološkega razvoja, po drugi strani pa s svojo naravno zemljepisno lego in zgodovinsko danostjo, kar vse mu narekuje odprto sodelovanje z zaledjem na vseh področjih in na vseh ravneh. Le takšna usmeritev bi bila perspektivna, ker bi sprožila v Trstu možnosti novih pobud, ki bi ovrednotile edinstvene prednosti mesta in celotnega področja ob meji kot stičišče blagovnih in kulturnih tokov, narodov in jezikov. Vsa ta problematika bo predmet bližnjih razgovorov Ssk z vodstvi tukajšnjih sindikalnih organizacij.

Glede političnega položaja izvršni odbor Ssk ugotavlja, da se tudi med krajev-

Ob sklepu tedna krščanske edinosti bo slovesna vzhodna liturgija v župnijski cerkvi v Boljuncu v nedeljo, 2. februarja, ob 16. uri.

Poje ekumenski moški pevski zbor. Duhovno misel bo podal dr. Jože Markuža. Iz Trsta odpelje avtobus števil. 40 ob 14.30. Vabi ACM Trst.

dobe prejšnjega predsednika, ki je po dogovorih iz leta 1983 pripadal Ssk.

Le izrednemu čutu narodne zavesti pred zgolj strankarskimi interesi svetovalcev Ssk se je treba zahvaliti, da ni prodril neslovenski kandidat. Slovenska skupnost je s tem konkretno dokazala, da je za enotnost in uveljavitev domačih sil pripravljena žrtvovati tudi strankarske koristi, češar pa ne moremo trditi, v primeru zadnjih volitev predsednika v vzhodnokraški konzult, o drugih strankah, ki razglašajo in zahtevajo enotnost med Slovenci.

VESOLJSKA LADJICA JE EKSPLODIRALA

V zgodovini ameriških vesoljskih poletov bo torek, 28. februarja 1986, gotovo ostal zapisan kot najnesrečnejši dan. Pred očmi tisočev gledalcev in milijonov televizijskih gledalcev je niti minuto po vzletu z rta Cape Canaveral eksplodirala vesoljska ladja »Challenger« in se razletela na milijone koščkov. Na krovu vesoljske ladje je bilo 7 ljudi, 5 moških in dve ženski. Eksplozija je bila zanje usodna.

Gre za doslej najhujšo nesrečo v zgodovini vseh vesoljskih poletov, ameriških in sovjetskih. Vesoljska ladja »Challenger« je bila čudovit stroj, višek znanstvenih izsledkov na najrazličnejših področjih. Očitno pa »nekaj« ni bilo v redu. Izvedenci in strokovnjaki si bodo gotovo še dolgo belili glave, da bi ugotovili vzroke strahotne nesreče. Sedem ljudi pa je spet žrtvovalo življenje, da bi človek s svojim razumom še globlje prodril v skrivnosti stvarstva.

Srečanje oktetov Primorske

Od SKD »Slavec« iz Ricmanj smo prejeli tole pismo:

»Naše društvo prireja že tretje leto zapored SREČANJE OKTETOV PRIMORSKE. Zamisel se je porodila leta 1984, ko je društvo Slavec slavilo svojo 90-letnico obstoja. Z namenom, da se ta jubilej čim slovesneje proslavi, je tedanji odbor povabil vse delujoče oktete na Primorskem, da sodelujejo na koncertu, prirejenem v omenjene namene. Odzvalo se je kar devet oktetov. Koncert se je odvijal v Kulturnem domu v Ricmanjih pri Trstu v nedeljo, 5.2.1984, ter privabil toliko poslušalcev, da jih dvorana ni mogla vseh sprejeti. Nepričakovano velik uspeh prireditelje je ohrabil društvene delavce, ki so sklenili, da postane srečanje tradicionalno in da je pobudo treba na maksimalni način o-

vrednotiti. Na drugem srečanju, ki je bilo 3.2.1985, je nastopilo 8 oktetov, ves pevski spored pa je prenašal Radio Trst A.

Čeprav revija ni tekmovalnega značaja, in zato ne prinaša nobenih nagrad, je med pevci z obeh strani meje postala zelo priljubljena. Srečanje je izredna priložnost za medsebojno spoznavanje in izmenjavo izkušenj. Da je v resnici tako, dokazuje veliko število letošnjih prijav, skupno 12 oktetov bo nastopilo v nedeljo, 2.2., ob 18. uri pred nabito polno dvorano v Ricmanjih. Za to priliko bo letos ob 16. uri otvoritev likovne razstave naivca Klavdija Clarija, srečanje samo pa bo posvečeno Trubarjevemu letu. S to gesto se želi naše društvo vključiti v širši krog proslav ob Trubarjevi 400-letnici.«

Boris Kuret

Grb nabrežinske občine

Devinsko-nabrežinski občinski svet je na zadnji seji odobril osnutek občinskega grba. Osnutek je po nalogu občinskega odbora izdelal arhitekt Danilo Antoni. Grb ohranja elementa, ki ju je priporočil odbor, se pravi nabrežinski viadukt in devinski grad. Poudarja hkrati enotnost občine. Osnutek ohranja srebrno-kovinsko in rdečo barvo. Grb je obdan s hrastovo in lovorovo vejico, ki sta povezani s trakom. Na rdečem polju bo dvojezični napis Comune Duino Aurisina - Občina Devin Nabrežina. Občinska uprava bo naslovila na predsed-

nika vlade prošnjo, naj izda odlok za uradno potrditev grba in občinskega prapora.

Občinski svet je nato odobril predlog, naj skupina izvedencev za gozdarstvo sestavi načrt za ureditev občinskih gozdov in pašnikov. Odobril je nadalje predlog, naj se naslovi na tržaško pokrajino prošnja, da bi financirala urbanistično ureditev celotnega območja Ribiškega naselja, Timave in Črničja. Na začetku seje je župan Brezigar izrazil zadovoljstvo, ker je parlament odobril vrsto ukrepov v korist gospodarskih dejavnosti

nimi vodstvi strank obujajo stara in porajajo nova nasprotja in volilna tekmovalja, ki bi jih hotela omenjena vodstva zgladiti, med drugim tudi na koži Slovencev, se pravi na politiki zapiranja pred njimi, odrekanja njihovih osnovnih narodnih pravic in njihove izolacije od vzvodov upravne in

nadaljevanje na 7. strani ■

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - TRST
Kulturni dom

GOSTOVANJE MESTNEGA
GLEDALIŠČA LJUBLJANSKEGA

Arthur Miller

LOV NA ČAROVNICE

Režija FRANCI KRIZAJ

v soboto, 1.2. ob 20.30 - ABONMA RED B, F in E (prva in druga sobota po premieri ter mlad. v četrtek)

v nedeljo, 2.2. ob 16. uri - ABONMA RED C in G (prva in druga nedelja po premieri)

Prireditev ob 10-letnici delovanja Tržaškega mešanega zbor

Tržaški mešani zbor slavi letos 10-letnico nepretrganega delovanja, odkar je bil leta 1975 ustanovljen v okviru Zveze cerkvenih pevskih zborov. Okrogli jubilej je proslavil zbor v nedeljo, 26. januarja, v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu, kjer se je zbralo veliko ljudi, gostov, prijateljev in ljubiteljev petja, ki so z navdušenjem poslušali pestri program.

Tržaški mešani zbor je svoj nastop začel s pesmijo »Nun fanget an ein gut's Liedlein zu singen« (Začnite zdaj peti lepo pesmico), ki jo je uglasbil Hans Leo Hassler, tej pa so sledili uradni pozdravi. Na odru so se zvrstili slavnostni govornik Marko Tavčar, prof. Humbert Mamolo, ki je navzoče pozdravil v imenu Zveze cerkvenih zborov, dr. Zorko Harej in Marij Maver, ki sta življenje zbora spremljala od samih začetkov, ker nudi Slovenska prosveta zboru prostor za tedenske vaje. Pozdrave barkovljanskega zbora Milan Pertot je prinesla Simona Slokar, v imenu povabljenega Dekliškega zbora iz Devina in Fantov izpod Grmade sta spregovorila Marija Breclj in Marko Tavčar. Pismo so svoje pozdrave in voščila k nadaljnjemu uspešnemu delu zbora poslali tudi drugi pevski zbori, ki delujejo na Tržaškem. Marijan Kravos je podal kratek oris poti, ki jo je v preteklem desetletju prehodil TMZ, nakar je zbor pod vodstvom dirigenta Tomaža Simčiča odpel tri dele iz staroslovenske svete maše: Gospodin pomiluj, Svet in Aganjče boži.

Po tej izvedbi se je zbor nekoliko umaknil v ozadje in prepustil oder Dekliškemu zboru iz Devina, ki je pod vodstvom dirigenta Hermana An-

toniča ubrano in uspešno nastopil s tremi pesmimi: Burja, Mignonne in Čuk se je oženil. Dekliškemu zboru je občinstvo z navdušenjem poklonilo zaslužen aplavz in mu s tem še enkrat priznalo svojo naklonjenost in navezanost, ki izvirata iz glasbene sposobnosti ter tehnične dovršenosti devinskih pevk.

Po nastopu dekliškega zbora je TMZ nadaljeval s svojim sporedom ali tako rečeno krajšim koncertom in občinstvu predstavil vrsto koroških ljudskih ter srbskih narodnih pesmi, poleg teh tudi Kosovelovi Pesem s Krasa, ki jo je uglasbil Pavle Merku, in znano ter priljubljeno Polžvo ženitev v priredbi prof. Ubalda Vrabca. Po končanem sporedu je izven programa odpel še argentinsko Cholito, tržaško Skrinjo uarehovo ter še zadnjo, v voščilo, zagon in spodbudo vsem mladim pevcem in pevkam, Mnogaja leta. To je bilo tudi voščilo, ki ga je v čestitkah in zahvali domačega svetoivanskega cerkvenega pevskega zbora izrekel dirigentu Aleksander Žerjal.

Tu se je končal uradni del proslave, pevci, prijatelji in gostje pa so se ob kozarcu in prigrizku ustavili še za daljši čas v spodnji dvorani, kjer ni manjkalo sproščenega petja, prijateljskega pogovora in veselega vzdusja. Za to gre še posebna zahvala Tržaškega mešanega zbora svetoivanski skupnosti, ki je zbor povabila v goste in poskrbela za čim boljše počutje po predstavi in topel sprejem, nakar gre še zahvala širokemu občinstvu, ki je zbor počastilo s svojo prisotnostjo in spodbudnim priznanjem, največjim plačilom v zadoščenje za vloženi trud ...

M. D. L.

Drugo srečanje gledališč Alpe-Jadran

V Novi Gorici in v Gorici bo od 21. do 28. marca letos potekalo drugo srečanje gledališč Alpe-Jadran, ki ga prirejata skupščina občine Nova Gorica in občina Gorica. Na tiskovni konferenci v Novi Gorici sta prejšnji teden predstavnik obeh občinskih uprav, Fakin in Obizzi, poudarila pomen te prireditve, ki bo letos potekala pod pokroviteljstvom delovne skupnosti Alpe-Jadran. Odbornik za kulturo goriške občine Obizzi je naglasil, da gre za edinstveno manifestacijo, saj jo prirejata občinski upravi mest, ki se nahajata v dveh različnih državah, ki imata povrh različna družbena, politična in gospodarska reda. Predstavnik občinske skupščine iz Nove Gorice Fakin pa je opozoril, da bo na letošnjih gledaliških predstavah na razpolago simultano prevajanje, tako da bodo obiskovalci mogli popolnoma razumeti dogajanje na odru. Programski vodja srečanja gledališč Alpe-Jadran, Emil Abaršek je poudaril, da bo letos na sporedu skupno 15 gledaliških prireditev, celotno srečanje pa bo letos bolj v skladu s programom, ki sta ga določila prireditelja. Abaršek je ugotovil, da ima srečanje gledališč Alpe-Jadran namen predstaviti javnosti gledališke dosežke v deželah Alpe-Jadran. Nadaljnji njegov namen je povezovati gledališko kulturo znotraj dežel Alpe-Jadran. Govornik je končno ugotovil, da gre za mednarodni festival, ki poskuša prostor Alpe-Jadran izkoristiti kot most za povezavo z drugimi evropskimi deželami, se pravi soočati gledališko stvarnost v tem prostoru s stvarnostjo izven njega.

Gledališke predstave bodo v Kulturnem do-

mu v Novi Gorici, v dvorani Primorskega dramskega gledališča v Solkanu v Verdijevev gledališču v Gorici, v Kulturnem domu v Gorici ter na dvorcu Zemono pri Vipavi. Ponovitve bodo tudi v Ljubljani, Tolminu, Sežani in Izoli. Direktor festivala Sergij Pelikan je pristavil, da bodo za časa srečanja gledališč Alpe-Jadran priredili dva pomembna strokovna pogovora ali okrogli mizi. Prvi pogovor bo o temi: »Nove smeri v evropskem gledališču in gledališka ustvarjalnost dežel Alpe-Jadran v odnosu do njih«. Pri pogovoru ob okrogli mizi bodo sodelovali znani evropski teatrologi in kritiki.

Naslednji pogovor bo potekal pod naslovom: »Problemi kulturnega sodelovanja znotraj dežel Alpe-Jadran in perspektive«. Na srečanju gledališč bo skupno 15 prireditev. Sodelovali bodo ansambel La Contrada iz Trsta, Drama Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane, Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane, Studio Bühne iz Gradca, Studio Bühne iz Beljaka, Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice, Teatar ITD iz Zagreba, Teather Gruppe 80 z Dunaja, Teatrul Nacional iz Bukarešte, Jugoslovnsko dramsko pozorišče iz Beograda, Divadlo Bratri Mršteku iz Brna, Teatro Adua iz Torina, čemur bodo sledili še samostojni nastop Ljube Tadina iz Beograda ter predstavi gledaliških skupin iz Veneta in z Bavarskega.

Na tiskovni konferenci so najavili, še en pogovor s predstavniki tiska tik pred začetkom srečanja. Goriški občinski odbornik Obizzi pa je napovedal podobno tiskovno konferenco za častnikarje v Gorici.

Vesti iz Števerjana

V goriškem tedniku beremo na tretji strani pod naslovom »Iz delovanja goriške občine«, da je goriška občina sklenila odkup ... večjega števila izvodov knjige Marize Perat »Goriški sprehodi«.

Mislím, da je občina tu prav ravnala, saj je ta knjiga prispevek k spoznavanju Gorice. Pomembno se mi zdi tudi dejstvo, da je knjigo napisala naša rojakinja in da to ni bila ovira za njen odkup s strani goriških upraviteljev. To je pokazatelj njihove kulturne odprtosti.

V italijanskem tisku sem pred časom opazil novico, da je knjigo o zgodovini svoje vasi Villesse napisal domačin Stefano Perini. Delo, ki ima naslov »Villesse: uomini e tempi«, je tamkajšnja občinska uprava upoštevala kot važen dokument in sredstvo za globlje poznavanje zgodovine vasi in občine. Zato je tudi odkupila večje število izvodov te knjige in po enega podarila vsaki družini. Tako bodo lahko vsi občani podrobno seznanjeni o svoji zgodovini.

Podobno delo o svoji vasi — Števerjanu — je pred dvema letoma napisal Marjan Terpin. Knjiga, ki obsega tristo strani, je opremljena s številnimi fotografijami; ob koncu pa najdemo še povzetek v italijanščini in nemščini. Tudi v tem primeru gre za važno in dokumentirano delo, ki je od avtorja zahtevalo veliko mučnega prebiranja in iskanje dokumentov, podatkov in novic, trajalo je leto dni. Je pa, kot sam avtor pravi v uvodu, »... sad moje velike ljubezni do rodnega kraja«.

Knjiga je doživela lep uspeh tako pri bralcih, kot tudi v kritikah v raznih časopisih in revijah. Zato je bilo pričakovati, da bo občinska uprava v Števerjanu pokazala zanimanje za to delo in da bo knjigo, če že ne delila občanom, vsaj ponudila raznim gostom in delegacijam, ko obiščejo števerjansko občino. Toda že bivši župan tega ni hotel, prav tako tudi nova uprava ni naredila doslej nobenega koraka v tej smeri.

Zato bodo gostje in delegacije, ob obisku naše občine, še naprej prejemale v spomin na Števerjan le zaboj — vina.

In

—0—

FRANCOZI O TERORIZMU

Francoski tisk je napravil anketo v francoski javnosti glede mednarodnega terorizma. Intervjuvanci so označili za glavnega organizatorja mednarodnega terorizma libijskega polkovnika Gedafija in na drugem mestu je iranski islamski voditelj Homeini. V določeni razdalji sledita sovjetska policija KGB in ameriška obveščevalna služba CIA.

Prvo mesto ima na teroristični lestvici Gedafi z 51 odstotki glasov, drugo mesto Homeini s 33 odstotki, tretje KGB s 15 odstotki in četrto CIA z 11 odstotki.

46 odstotkov intervjuvancev je mnenja, da so upravičene ameriške represalije proti Libiji, in 26 odstotkov je drugačnega mnenja.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Ekumenski zbornik »v Edinosti« o Metodovem letu

Metodovo leto je ob 1100-letnici smrti sv. Metoda nudilo urednikom Ekumenskega zbornika 1985 »V edinosti«, veliko priložnosti, da so pripravili bogato in zanimivo publikacijo. Kot je zapisal sam glavni urednik Stanko Janežič, je zbornik 1985 v pretežni meri »posvečen sv. Metodu in Cirilu ter njuni povezanosti z današnjim krščanstvom«. O tem se lahko takoj prepričamo, saj nas v branje uvede pastirsko pismo jugoslovanskih škofov ob lanskem obletnici. Ricmanjski gospod Angel Kosmač pa bralcem podrobno predstavlja Papeževo okrožnico »Apostola Slovanov«. Slovanskima apostoloma pa je bilo namenjeno tudi zborovanje »Ekumenski pogovori«, ki je bilo v Murski Soboti 13. in 14. julija lani. Gre za vrsto zanimivih člankov, ki opozarjajo bralca na vrsto vprašanj, ki so povezane tako z vero, kot tudi s slovensko kulturo. Tako je izredno zanimiv prispevek Jožeta Zadavca o Koreninah slovenske kulture. Tako je v tem tednu, ko se pripravljamo na proslavljanje dneva slovenske kulture, še posebno pomembna trditev, da »slovensko kulturo vsi gradimo, kajti ta je edinstvena in nedeljiva, "skupna naloga in ponos nas vseh, pa čeprav so gradili in grade njeno stavbo zidarji in verniki najbolj nasprotujočih si in nepomirljivih idej", naša kultura je tudi nedotakljiva, ugotavlja Jože Zadavec, ki je v svojem govoru veliko navajal Bojana Štiha, Franceta Vodnika in druge. Zanimivo branje so tudi prispevki nekaterih mladih vernikov raznih verstev, ki so skušali povedati svoje mnenje o slovenski zgodovini, o svojem odnosu do materinega jezika, narodne zavesti, do vezi, ki obstajajo med kulturo in krščanstvom.

Alojz Trunk je za zbornik napisal pregled slovesnosti v Metodovem letu, glavni urednik Družine pa je predstavil dve knjigi o svetih bratih, ki sta izšli lani. Prva je delo dr. Janeza Vodopivca »Sveta brata Ciril in Metod« sozavetnika Evrope«, ki je izšla v italijanščini pri Urbaniana University Press. Druga pa je zgodovinski roman goriške pisateljice Zore Piščanc »Blagovestnika Slovanov«, ki je izšel pri Goriški Mohorjevi družbi in pri Ognjišču.

Drugi del zbornika je posvečen raznim ekumenskim dogodkom v preteklem letu. Dva član-

ka nam predstavljata opravljeno delo na 6. medfakultetnem ekumenskem simpoziju v samostanu Studenica, ki je bil od 27. do 30. septembra 1984. V glavnem je bil namenjen vprašanjem o vlogi Sv. Duha. Prihodnji medfakultetni ekumenski simpozij pa bo pripravila ljubljanska fakulteta. Zbornik objavlja tudi pismo enega najvidnejših delavcev za zedinjenje kristjanov »Pismo iz puščave« brata Rogera Schutza, ki je še posebno znan med verujočo mladino, saj je pobudnik verskih srečanj v Taizéju v Franciji.

Najbolj tehten prispevek vsega zbornika je, vsaj po našem mnenju, pogovor s Pierrom Dupreyjem ob 25-letnici Tajništva za edinost kristjanov katoliške Cerkve. Gre za prevod pogovo-

ra, ki ga je z Dupreyem imel David Seeber za nemško glasilo Haerder-Korrespondenz. Razgovor nam osvetljuje celo vrsto pobud in misli o sedanjem stanju in razvoju ekumenizma iz katoliškega zornega kota. Po svoje je zanimivo tudi poročilo o tretjem ekumenskem zborovanju evropskih Cerkva, ki je bilo v kraju Riva del Garda od 3. do 8. oktobra 1984. Sledita dva zapisa v spomin dveh pomembnih ekumenskih delavcev. Prvi je to jezuit pater Anton Koren, ki je umrl in je pokopan v Rimu, drugi pa pastor Vekoslav Korošec, ki je umrl v Ljubljani.

Slovenski ekumenizem je tudi poskrbel za dva zanimiva izleta. Prvega so priredili po sledovih sv. Metoda na Panonskem, drugega pa po Makedoniji, se pravi po sledovih učencev sv. Cirila in Metoda, ki so se umaknili iz Moravske in Panonije ravno na jug Balkanskega polotoka.

Zadnji del zbornika pa je kot po navadi namenjen strnjeni kroniki o najrazličnejših ekumenskih pobudah po vsem svetu, še posebej pa seveda na slovenskem področju, tudi v Trstu in Gorici, ki sta, kot lahko ugotavljamo iz teh poročil, pomembni ekumenski središči z bogatim in zanimivim delovanjem.

Boris Pahor ob drugi obletnici smrti Franca Jeze

V Peterlinovi dvorani v Trstu je bil v ponedeljek, 27. t.m., redni večer Društva slovenskih izobražencev, ki je bil tokrat namenjen predstavitvi knjige »Spomini iz taborišča«. Gre za delo rajnega pisatelja Franca Jeze. Knjigo in avtorja je ob drugi obletnici smrti predstavil pisatelj Boris Pahor.

O knjigi sami, ki je izšla kot redna knjiga letošnje zbirke Goriške Mohorjeve družbe, smo že spregovorili, o njej je med drugim napisal dragoceno recenzijo ponedeljkov predavatelj, se pravi Pahor.

Tudi ponedeljkov večer je bil dogodek zase. Številni prisotni so namreč imeli priložnost, da ponovno podoživljajo svoja srečanja z rajnim pisateljem Francem Jezo, obenem pa je bila to za mnoge tudi priložnost, da so lahko slišali, kako se je sam pisatelj Pahor pretolkel skozi pekel nemških koncentracijskih taborišč.

O knjigi je Pahor dejal, da gre za edinstven primer podobne literature, kar je sam pozna. Knjiga »Spomini iz taborišča«, ki objavlja podlistka v Dachauskih blokih in Tekmo s smrtjo, ki sta izhajala v Novem listu od leta 1958 do

1961, je napisana v izredno plemenitem, rahlem tonu, ki kaže na pisateljevo veliko občutljivost, na skoraj presenetljivo sposobnost odmika od osebnih, travmatičnih spominov, ki jih je življenje v taborišču nedvomno prineslo. Dogodek, ki ga opisuje Jeza v svoji knjigi, se pravi samostojno izbiro, da bi poskusil življenje v eni zunanjih komand taborišča v Dachau pa je bila Pahorju priložnost, da je spregovoril o pisateljevem značaju, o pisateljevem izrazitem svobodoljubju. In prav to je bil, vsaj po našem, višek večera, saj smo za trenutek res v živo začutili, kakšen je bil ta naš dolgoletni prijatelj in sodelavec.

Zelo pravična se nam je zdela misel pisatelja Pahorja, da je bil to človek, ki ga je naša javnost velikokrat premalo poznala in cenila, premalo celo spoštovala, še posebej glede na vse njegovo delo, ki ga je opravljal v znamenju izrednega idealizma in neomajno vero v človeka, in še posebej v slovenski narod. Pahor pa je tudi obžaloval, da se Jeza ni bolj posvetil literarnemu ustvarjanju, kajti knjiga, ki je letos izšla, je ponoven dokaz, da je bil Franc Jeza izreden pisateljski talent, ki pa je ta svoj dar zanemaril, ker je menil, da je njegova dolžnost opozarjati slovenskega bralca in poslušalca tudi na esejistični in časnikarski ravni o raznih političnih in kulturnih dogodkih. Pogojevala pa ga je tudi žalostna usoda, da je do konca svojega življenja bil dejansko na prepihu in je živel le od tega, kar je z neumornim delom dan za dnem napisal.

To dejstvo je tudi sam Jeza obžaloval in večkrat nam je rekel, da mu je žal, da se ni bolj posvetil literarnemu delu. Tako je n. pr. načrtoval, da bi, če bi mu uspelo, nadaljeval fantastično povest »Nevidna meja«, ki je izšla leta 1979 pri GMD.

Ponedeljkov večer je torej prisotne obogatil s spominom na človeka, ki je bil res enkratna osebnost po svoji srčni kulturi, po svojem življenju, po izbirah in delu. Boris Pahor ga je, po našem zelo posrečeno, pa čeprav s pridržkom, primerjal s Primožem Trubarjem in z vlogo, ki jo je ta veliki duh opravil za vse slovenstvo.

M. T.

»Lov na čarovnice«

Slovensko stalno gledališče vabi ponovno v svojo sredo in sicer na ogled drame Arthurja Millerja Lov na čarovnice, s katero bo konec tedna v Trstu gostovalo Mestno gledališče ljubljansko.

Lov na čarovnice je nedvomno eno izmed najatraktivnejših gledaliških del slovitega ameriškega dramatika, ki ga od prazvedbe na Broadwayu leta 1953 z vztrajnostjo, ki ne more biti le stvar naključja, še danes uprizarjajo vsi največji odri. Srhljiva zgodovinska zgodba iz čarovniških časov je namreč danes prav tako aktualna kot v času nastanka, ko je pomenila neposreden odgovor na dogajanje v Združenih državah Amerike oziroma na povojno protikomunistično historijo senatorja McCarthyja, ko komisija za ugotavljanje protiameriške dejavnosti ni prizane-

sla tako rekoč nobenemu svobodomiselnemu Američanu. Arthur Miller, kritični opazovalec ameriškega potrošništva in idolatrije, ni mogel molčati ob macCarthyjevski gonji. Za svoj neprizanesljivi in kritični odgovor pa se je poslužil zgodovinskega dogodka: znamenitih čarovniških procesov iz konca 17. stoletja v ameriškem mestu Salem. Napetost dramskega dogajanja, ostrina, s katero avtor opisuje grozljive procese proti nedolžnim ženskam, moralne dileme protagonistov, še vedno izražajo oster in angažiran odgovor, ki ga je dal Miller dogajanju svojega časa.

Z režiserjem Francijem Križajem so pri postavitvi drame sodelovali scenograf Niko Matul, kostumografka Cveta Mirnik, dramaturginja Darja Dominikuš, koreografinja Lojzka Žerdin. Glasbeno je predstavo opremil Urban Koder,

Sodobno kmetijstvo

Koromač je pomembna in okusna zelenjava

Na Slovenskem se je ta okusna zelenjavica udomačila le na Primorskem, sicer pa je tudi doma v Sredozemlju. Rastlina je enoletna, ima gladko, okroglo in drobno progasto steblo. Listi so 3 do 4-krat razcepjeni in sestavljeni iz izredno ozkih nistastih lističev. Po videzu spominja na koper.

Iz mesnatih zadebeljenih listnih pazduh oblikuje nad zemljo nekakšne čebule, značilnega, prijetno sladkastega aromatičnega vonja.

Uživamo predvsem čebulo, liste pa uporabljamo kot začimbo in tudi kot zdravilo. Koromač vsebuje veliko vitamina C 50-120 mg %, provitamina A 7 mg %, obilo rudnin in eteričnega olja, kateremu dajeta anetol in fentol značilen vonj. Učinkovine, ki jih vsebuje koromač, ugodno vplivajo na prebavo, povečujejo tek, delujejo pomirjevalno in koristijo dihalnim organom.

Koromač zahteva srednje globoka, ne pretežka tla. V kolobarju ga sadimo za rastlinami, ki smo jih prejšnje leto pognojili s hlevskim gnojem. Gnojimo ga le z rudninskimi gnojili. Nikoli ne smemo koromača pridelovati dve leti zapored na isti površini. Gnojenje prilagodimo založenosti tal s hranili. Pri dobri oskrbi s kalijem in fosforom pognojimo s 1000 kilogrami gnojila NPK na hektar, pred setvijo ali presajenjem. To pomeni, da na 100 kv. metrov potrosimo 10 kg gnojila. Pri odkopavanju dognojimo z dušikom, potrosimo 110 kg

UREE ali 190 kg kana na ha ali dober kg UREE in pičila dva kg kana na 100 kv. metrov. Sejemo vedno le seme prejšnjega leta. Mesec dni pred ustaljenim časom setve napravimo kalilni poizkus, posebno če ne poznamo starosti in kakovosti semena. Štiri leta staro seme ni več kaljivo. Sejemo ponavadi neposredno, lahko pa sadike vzgojimo na setvenici in jih presadimo.

Koromač je rastlina dolgega dne, zato gre v dolgih dneh v cvet, ne da bi se odebelila čebula. Temu se izognemo tako, da ga sejemo šele v drugi polovici julija in pridelek je namenjen za jesensko bratev, pri kateri je tudi kakovost čebul najboljše. Možna pa je tudi spomladanska setev za poletno rabo, vendar lahko sejemo le sorte, ki ne cvetijo poleti. Poletne čebule niso tako sočne kot jesenske. Sejemo v medvrstni razdalji 50 cm in to v globino 2 do 3 cm dokaj tople, vlažne zemlje, v kateri zelo tanka plast trave ali šote zadržuje vlago in preprečuje zaskorjenost. Rastline vzniknejo po 14 do 20 dneh.

Pri stalnem okopavanju razredčimo rastline v vrsti na 5 cm, pri drugem pa na 15 do 20 cm. Optimalna temperatura za rast in razvoj je 16 do 18 stopinj Celzija. Izrednega pomena je dobra preskrba z vodo od setve do tehnološke zrelosti. Če ta preskrba ni zadostna, rastline ne oblikujejo čebul, temveč cvetijo. Čebule, ki zrastejo ob pomanjkanju vode, imajo odebeljene osnove listov, ki so usnjati in nesočni.

Pri julijski setvi pridelek pobiramo od konca oktobra do decembra, pri avgustovski pa od decembra do marca. Setev v avgustu je zelo primerna za toplejše primorske kraje, kjer ni nevarnosti zimske pozebe. Zaradi zelo močnega vonja in okusa ponudimo čebule koromača le v manjših količinah. Čebulam potrgamo trše zunanje liste in odrežemo koren ter surovega ponudimo v solati, narezanega na tanke rezine, začinjene s soljo, oljem in limoninim sokom. Kot prikuho ga uporabimo na več načinov. Na primer v slani vodi kuhan koromač samo odcedimo in zabelimo z maslom in drobtinicami ali pa skuhane ohlajene čebule narežemo na centimeter debele rezine, jih povaljamo v moki, žvrkljanih jajcih in drobtinicah ter ocvremo na vroči maščobi. Imeniten je koromač z gobami v pečici. Čebule razpolovimo in 10 minut kuhamo v slanem kropu. Nepregorko posodo namažemo z maščobo in prekrijemo s koromačem. Potresemo s koščki masla, narihanim sirom in drobtinami.

Dober tek, torej, če najdete koromač!

Z. T.

—o—

Ssk O GOSPODARSKEM IN POLITIČNEM POLOŽAJU V TRSTU

■ nadaljevanje s 4. strani

politične oblasti, kar se očitno kaže v odklanjanju oziroma nasprotovanju pravičnemu zaščitnemu zakonu. Postavlja se torej potreba po poglobljeni proučitvi omejenih teženj in določitvi ustreznega zadržanja celotne manjšinske skupnosti, in to na raznih področjih.

Romantični in sodobni pogledi na interpretacijo Bachovih orgelskih del

0000 HUBERT BERGANT 00000000 1 0000

O Bachovi umetnosti so bila še za časa mojstrovega življenja mnenja zelo deljena. Vsi so občudovali njegove reproduktivne sposobnosti na različnih glasbilih, toda njegove glasbe niso razumeli niti njegovi sinovi. Res se je veliki Bachovi umetnosti klanjal Ludvig van Beethoven, ki je v mladosti kontaktiral z orglami, res je tudi, da je romantika, in to ne samo nemška, Bacha na novo odkrila. Toda še pred skoraj 30 leti je Leonard Bernstein napisal: »Bach! Neznansko ime, ki pred njim trepetajo skladatelji in se tresejo dirigenti, Bachovih častilcev se polasti vznesenost, vse druge pa njegova glasba bržkone na smrt dolgočasi.«

Bernard Shaw je bil mnenja, da Bachova glasba pripada prihodnosti in ne preteklosti. Bachova glasba dejansko živi in je vedno znova ovrednotena že več kot četrto tisočletje po mojstrov smrti. Najboljši poznavalec Bacha Albert Schweitzer je dejal, da je Bachova glasba gotika v najbolj zlahnem smislu besede. Ferruccio Busoni ga dopolnjuje z mislijo: »Jedro gotike v glasbi je eno čustvo, eno razpoloženje, eno idejo izraziti s kontrapunktom.«, Schweitzerjeva misel predstavlja romantično gledanje na Bacha, medtem ko iz Busonijeve lahko izpeljemo novo idejo, namreč, da se za navidezno kontrapunktskim igrakanjem, ki morda spominja na Hindemithov »antiromantikum« skriva spoj različnih duhovnih

prvin, ki mu rečemo afekt. Le ta nespremenjen preveva vsako Bachovo skladbo, ali vsaj stavek, od začetka do konca. Tega se moramo zavedati, kadar izvajamo mojstrove glasbe na kateremkoli glasbilu. Toda, kako interpretirati Bacha, posebej njegova orgelska dela, v stoletju, ki je že od samega začetka mojstru in njegovi umetnosti izredno naklonjeno? Moritz Hauptmann, kantor v cerkvi sv. Tomaža v Leipzigu, je leta 1854 zapisal: »Najvišje v umetnosti je za človeka in ne za umetnika, poznavalca umetnosti.« Spoznanje, ki je v bistvu romantično, je veljavno tudi za Bacha, čigar kontrapunktske umetnosti niso same sebi namenjene, temveč služijo višjemu cilju, ki je tudi izrazito humanističen. Do tega spoznanja je prišla tudi publika, ki je že v prvih desetletjih našega stoletja naravnost pobesnela v svojem navdušenju nad Bachom. V svoji knjigi z lapidarnim naslovom J. S. Bach, v kateri nas preseneti z mislijo o Bachu kot petem apostolu, Fred Hamel v uvodnem poglavju pravi: »Bilo je v Berlinu, v času med obema vojnoma. Filharmonični koncert. Prvo delo, ki je zazvenelo, je bilo Bachovo. Redko je celo kronika teh imenitnih umetniških prireditev mogla označiti dogodek s tako elektrizirajočim učinkom, kot je bil ta. Tritisočglava množica poslušalcev je bila vsa iz sebe od navdušenja. Istočasno je bilo značilno, da pritrjevalni hrup ni veljal, kot običajno, dirigen-

tu, solistom in orkestru, torej mojstrom izvedbe, temveč večkrat je bilo iz različnih strani možno slišati ime skladatelja in nekateri posebno temperamentni poslušalci so se povzpeli celo na sedeže in dali duška svojim prekipevajočim srcem z geslom »Bach for ever«.

Tako smo prišli do spoznanja, ki je v bistvu romantično, namreč, da moramo Bacha na orglah interpretirati na tak način, da bo naša igra poslušalcem razumljiva. To je naloga z visokim ciljem. Če parafraziramo misel Vladimira Horovitzja o klavirski igri in jo prenesemo na orgelsko področje, potem orgelska igra obstaja iz razuma, srca in tehničnih sredstev. Vse bi moralo biti enako razvito. Brez razuma ste fijasko, brez tehnike amateur, brez srca stroj. Kot vidimo, gre za usodne ugotovitve.

SODOBNA IN ROMANTIČNA INTERPRETACIJA

Navidezno gre pri interpretaciji Bachovih orgelskih del za dva načina: sodobnega in starega, romantičnega. Sodobni naj bi bil distanciran od čustvovanja, torej hladen, razumski, vezan na neizprosno podrejenost notni sliki, skrajno premišljen v dinamiki in nanjo vezani registraciji, ki naj podčrtuje formalno strukturo interpretirane skladbe in v tempu, ki mora ustrezati karakterju odnosno afektu iste.

Romantični način je starejši in prirodnejši, bolj kot na razum je vezan na instinkt in sproščeno čustvovanje. Zato je v dinamiki in registraciji svobodnejši (angleške orgle so za časa Händla že razpolagale z žaluzijami), barvitejši, prizanesljivejši pri morebitnem odstopanju od notne slike in od na začetku izvedbe začrtanega tempa. Rad pretirava v artikulaciji in čustvo-

Iz naše preteklosti

A. Sever

Vprašanje naših organistov in pevovodij.

Pred nekaj tedni se je dogodilo v neki cerkvi na Goriškem to-le: v nedeljo ob desetih pristopi duhovnik k oltarju, a namesto običajno donečih glasov iz orgel, zavlada po cerkvi nenavadna tišina; ljudstvo čaka in čaka, a orgle molče. Kaj pa se je zgodilo naenkrat? Ugibanju je naredila konec vest, da je stopil organist v stavko. »Prevzeten je postal ta naš organist«, so menili ljudje, »zato pa je začel štrajkati« in vsem se je hudo zameril. Ko se je doznalo čez nekaj dni, da ni prejel organist za svoje naporno delo že dolgo niti belega groša, so mu nekateri odpustili, drugi so pa še nadalje vztrajali pri zameri ... Takih in podobnih slučajev se je zgodilo v zad-

njih petih letih več in prav to nam daje povod, da razmišljamo o organistovem delu in o ukrepih, ki naj bi v bodoče preprečali take dogodke, ki nam niso baš v ponos. — Po naših občinah vstajajo iz ruševin spet bele cerkve, iz stolpov done zvonovi, ponos našega ljudstva in z veseljem je bilo opaziti okinčane vozove s težko pričakovanimi zvonovi. Cerkev ima že tudi lepe, nove orgle; tudi te je ljudstvo hotelo imeti. Zvonovi in orgle sta dve reči, brez katerih noče biti ne mlado ne staro in zato doprinese vsakteri zanje radevolje večjo, ali manjšo žrtev, kar je popolnoma na mestu. Kako pa je z organistom? No, za to vprašanje se ni nihče brigal že od nekdaj in se ne brigamo mnogo niti danes; glavno je, da v cerkvi »gode« in da pojejo, vse drugo naj pa gre kot samo hoče.

Goriška straža, 3. februarja 1926

NOVICE

Komunistični senator Cossutta je pred lepim številom članov KPI in gostov predstavil v znanem gledališču v Milanu svojo najnovejšo knjigo z naslovom »Dissenso e unità« (Nesoglasja in enotnost).

—o—

Predsednik vlade Craxi je na tiskovni konferenci v Rimu med drugim izjavil, da so atentata na Dunaju in v Rimu izvedli palestinski teroristi, ki jih vodi Abu Nidal. Ta

ima svoja oporišča in urade v Damasku in Tripolisu ter baje pripravlja nove atentate, na katere Italija gotovo »ne bo odgovorila s pošiljanjem šopkov cvetja«, je dejal Craxi. Pristavil je, da vlada skrbno proučuje vsebino pisma, ki ga je prejela od Gedafija.

—o—

V neposredni bližini libijskih teritorialnih voda se nadaljujejo ameriške pomorske vojaške vaje. Washington ne izključuje možnosti, da kaka vojna ladja zaplove v zaliv Velike Sirte, ki ga Libija smatra za del lastnega ozemlja.

—o—

vanju podčrtuje z zunanjimi gibi rok in celega telesa. Oba načina sta pogojena z neštetimi spremembami v orglarski umetnosti, kar bomo poskušali v nadaljevanju sestavka čim bolj nazorno podati. Toda orgelska umetnost je v svojem bistvu romantična. Še leta 1907 je ob kolavdaciji tedanjih Riegerjevih orgel v dvorani Glasbenega združenja na Dunaju poročevalec zapisal: »Z nežnimi angelskimi glasovi so nas orgle ganile do solz, s silnim grmenjem so nas pretresle do globine notranjosti in s svojim zmagovitim sijajem so nas navdušile do vriskanja.« To je bilo zapisano v obdobju, ko so veliko izvajali Bacha ne samo v koncertni dvorani, temveč tudi in morda še več na Walckerjevih orglah v katedrali sv. Štefana.

Dunajsko glasbeno življenje je dobro poznal Tržačan dr. Julius Kugy, nekdanji dunajski študent. Ko mu je zgoraj omenjena tvrdka Rieger že leta 1894 zgradila dvomanualne orgle z 19 registri in pedalom, toda brez jezičnikov in alikvotnih registrov, ter celo brez dvočevljskega registra, je Bachov občudovalec užival, kot še nikoli v življenju, kljub temu, da je smel igrati samo za povabljenega. V knjigi »Delo, glasba in gore« je zapisal: »Orgle so presegle vsa moja pričakovanja, vse moje nade. Čudovito mogočen je bil bas šestnajstčevljskega violona, redko lep veliki principal, kot kak rog. Ostra, ozko umerjena viola da gamba z rumenimi medeninastimi nastavki na ustnah piščali je bila polna samosvojih temnih, kar nekam tujih čarov. Flavte so bile sladke, gosli principala v drugem manualu čudovite, očarljiv piano osemčevljske aeoline, osemčevljskega vocis coelestis in štiričevljske violine. Sveža kot prvi sončni žarki ranega jutra na višinah je bila harmonia aetherea, polna zmagoslavja velika mikstura. Ves instrument je

bil poln prvinske, vseobvladajoče sile, da se je uboga cerkvica tresla prav do temeljev. Vendar pa se orgle niso glasile kričeče, temveč dostojanstveno plemenito in mehko. Na zadnji strani je bil razpet velik kos najboljšega sukna, da bi lepo utišalo glas. Igralna miza iz hrastovine je bila lepa in je imela vsakršna tehnična pomagala v obliki gumbov za registriranje in kombinacije. Orgle same so bile zgrajene v dveh stolpih, da bi ostalo veliko srednje okno prosto, les ohišja je bil temno rjavo obarvan in z zlatimi vložki, iz njega pa so se svetlo lesketale vrste srebrnih piščali.« (Prevod: France Avčin)

Nato opisuje vaje in igro na svojem glasbilu, oblikovno analizo, gledano z očmi izobraženega ljubitelja in glasbenega esteta ter velikega humanista. Pri tem je Kugy popolnoma nekritičen do igranja Bacha v mehitaristični cerkvi v Trstu na glasbilu, podobnem leto mlajšemu v Dolnjem Logatcu, ki ga je zgradila ista tvrdka (T. J. Rieger). Paradoksalno je, da gre romantični opus bolj do srca, kot mnoge strokovne, na strogi in hladni znanosti sloneče razprave.

Iz tega je razvidno, da so lepoto Bachove umetnosti odkrili tisti duhovno bogati ljudje, ki so bili v svojem bistvu romantiki. A. Hauser v svoji Filozofiji zgodovine umetnosti na koncu ugotavlja: »Mozart je bil za svoje sodobnike enako kot Bach za svoje "romantik" v Proustovem smislu.« »Samo romantiki znajo brati klasična dela, kajti berejo jih, kot so bila napisana, romantično.«

Romantik v širšem smislu besede je bil tudi pobudnik orgelskega gibanja na začetku stoletja, vsestransko izobraženi dr. Albert Schweitzer, veliki Bachov poznavalec. V uvodni besedi njegove znamenite monografije o Bachu lahko preberemo: »Bil sem deset let star, ko sem spoznal Bachove koralne predigre. Eugen Münch, orga-

Evropske sanje Györgyja Konrada

■ nadaljevanje z 2. strani

sestoji iz Rusov in njihovih zaveznikov, druga pa je transatlantska in transpacifiška civilizacija, ki je ustvarila svetovni trg in vodi v tehnološki tekmi. Moč je moč, država je država, blok je blok in tako bo tudi ostalo. Drugi blok za zahodno civilizacijo ni posebno zanimiv: niti znanstveno, niti kulturno, niti turistično. Medsebojni stiki so dolgovezni, podvrženi logiki državnih uradov — vse poteka strahovito počasi in nepreračunljivo. Vzhodnjaki so se navadili na svoj socializem in so večinoma do njega lojalni. Kdor je tam, tja tudi sodi. Nezadovoljni intelektualci konec koncev od tam lahko tudi odidejo, saj jih je le peščica. Za povrh ti intelektualci niti niso prepričljivo različni od sistemov, iz katerih izhajajo.

Na podlagi gornjega mnenja se Konrad vpraša, ali ni sploh Evropa in še zlasti Srednja Evropa le še tema za pogovor ostarelih romantičkov. Kljub temu Konrad meni, da je današnji geopolitični »status quo« v Evropi umeten, provizoričen in eroziven. »To ni družbena, temveč vojaška realnost«. Konrad optimistično meni, da bo evropska civilna družba sposobna, da se z vztrajnim prizadevanjem reši iz objema te vojaške realnosti.

V poslanski zbornici je vlada spet zahtevala, naj se ji izglasuje zaupnica, da bi se tako zavarovala pred nevarnostjo, da bi opozicija s pomočjo »prostih strelcev« bistveno spremenila 23. člen finančnega zakona.

nist Stefanove cerkve v Mülhausenu v Alzaciji, me je jemal s seboj ob sobotah zvečer k orglam, kjer se je pripravljaj na nedeljsko službo božjo. Globoko ganjen sem sledil tajinstvenim tonom sedaj žal renoviranega Walckerjevega glasbila, ki so se izgubljali v temni cerkvi. Spomin na te prve umetniške vtise me je obšel, ko sem pisal poglavja o koralnih predigrah.«

Bach sam in njegovi sodobniki so bili nekje romantiki na svojski način.

BACH ORGANIST

Thomas Mann je nekje zapisal: »Umetnik je rojeni nasprotnik smrti, minljivosti. Njegov cilj ni slava, je nekaj višjega: nesmrtnost, pri čemer je slava nekaj slučajnega.«

Povedano v polni meri velja tudi za Bacha, ki se v svoji skromnosti ni niti sam zavedal svoje veličine. Bil je ves predan zvestemu službovanju in izpolnjevanju dolžnosti. Te so bile: orglanje v cerkvah Lüneburga, Arnstadta, Mülhausena, Weimarja, Leipziga in priložnostno v številnih drugih cerkvah, ter igranje v orkestru, diriganje in komponiranje, ki je bilo izredno zahtevno in je mojstra včasih priganjalo od nedelje do nedelje, od praznika do praznika. Vsako novo skladbo je bilo treba v najkrajšem času naštudirati in še pred tem prepisati posamezne glasove in instrumentalne parte. Mojster je bil zato prisiljen vpreči vso svojo družino in učence. Ponosno je lahko napisal, da samo s svojo družino lahko priredi vokalni ali instrumentalni koncert.

Vsak sedanji orgelski interpret si mora izporočil Bachovih sodobnikov ustvariti čim bolj plastično predstavo o Bachu-organistu. Pri zasledovanju lastnih ciljev jo mora imeti stalno pred očmi.

(Dalje)